

Z A P I S N I K
sa 74. sjednice Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu
održane 15. maja 2019. godine

Sjednica je počela u 14 sati.

Predsjedavao je Željko Aprcović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: Marija Maja Ćatović, Jovanka Laličić, Danijel Živković, Andrija Nikolić, Miloš Nikolić, kao i zamjena člana, poslanica Aleksandra Vuković.

Sjednici su prisustvovali predstavnici podnosioca izvještaja: Ivica Stanković, Vrhovni državni tužilac i predsjednik Tužilačkog savjeta; Veselin Vučković, državni tužilac u Vrhovnom državnom tužilaštvu; Sonja Bošković, državna tužiteljka u Vrhovno državnom tužilaštvu; Veljko Rutović, specijalni tužilac i Jelena Đaletić, državna tužiteljka za vezu sa EUROJUST-om.

Sjednici je prisustvovala i zainteresovana poslanica, Sanja Pavićević.

Rad sjednice pratili su i predstavnici medija.

Za sjednicu je predložen sljedeći:

DNEVNI RED:

1. Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva za 2018. godinu, koji je Skupštini Crne Gore dostavilo Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore.

Predloženi dnevni red je usvojen jednoglasno.

Predsjednik Odbora, poslanik Željko Aprcović, povodom ove tačke dnevnog reda, podsjetio je prisutne da je Odbor u skladu sa svojim nadležnosti matični Odbor kojem se, između ostalih, dostavlja Izvještaj o radu Državnog tužilaštva. Istakao je da član 41 stav 4 Zakona o Državnom tužilaštvu propisuje da se Godišnji izvještaj o radu dostavlja Skupštini najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, radi razmatranja. Takođe, član 41 propisuje da Tužilački savjet sačinjava godišnji izvještaj o radu koji sadrži podatke o radu Tužilačkog savjeta, opis i analizu stanja u Državnom tužilaštvu, detaljne podatke za svako državno tužilaštvo koji se odnose na broj primljenih i riješenih predmeta u toku godine za koju se izvještaj sačinjava, probleme i nedostatke u njihovom radu, kao i mjere koje treba preduzeti da bi se otklonili uočeni nedostaci. Napomenuo je da je Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore, prilikom razmatranja Izvještaja o radu Državnog tužilaštva i Izvještaja o radu Tužilačkog savjeta za 2017. godinu, predložio Skupštini na usvajanje 5 Zaključaka koji su usvojeni na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini, održanoj 5. jula 2018. godine. Nakon uvodnih riječi, poslanik Aprcović je dao riječ Ivici Stankoviću,

Vrhovnom državnom tužiocu i predsjedniku Tužilačkog savjeta da obrazloži Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva za 2018. godinu.

Vrhovni državni tužilac, Ivica Stanković, je ukratko iznio podatke koje sadrži Izvještaj o radu, način na koji je strukturiran, osvrnuvši se, između ostalog, na informacije koji se odnose na stanje i kretanje kriminaliteta, rad Tužilačkog savjeta, bilans stanja, kao i informacije o realizaciji Zaključaka Odbora povodom razmatranja prethodnog izvještaja. Vrhovni državni tužilac je informisao Odbor o sljedećem: protiv punoljetnih lica o kojem se odlučivalo u stvarnoj nadležnosti Specijalnog državnog tužilaštva prijavljeno je 6,36% više lica ovih krivičnih djela u odnosu na prethodnu godinu. U ukupnom kriminalitetu poznatih lica, maloljetnički kriminalitet učestvuje u procentu od 6,17%, dok u 2017. godini 5,96%. Primjenom Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, u radu Državnog tužilaštva u 2018. godini ostvarena je sira primjena alternativnih mjera u rješavanju predmeta u kojima su izvršioc maloljetnici. Istakao je da je unaprijeđeno sprovođenje alternativnih mjera kao načina prevencije maloljetnih izvršilaca krivičnih djela. Osnovna državna tužilaštva su u 2018. godini izrekla su ukupno 75 alternativnih mjera i to: 31 opomenu i 44 vaspitna naloga. Dodao je da je nastavljena aktivna primjena zakona u pogledu vođenja finansijskih istraga i sprovođenja mjera obezbjeđenja - zabrane raspolaganja i korišćenja nepokretnosti kao i privremenog oduzimanja pokretne imovine. U izvještajnoj godini pokrenute su finansijske istrage u sedam predmeta protiv 47 fizičkih i 10 pravnih lica, dok je iz ranijeg perioda prenijeto u rad u kalendarsku godinu 20 predmeta protiv 193 fizička i četiri pravna lica, o čemu su detaljni podaci izloženi u dijelu izvještaja koji obrađuje rad Specijalnog državnog tužilaštva. Na kraju, dodao je da je Sekretarijat Tužilačkog savjeta nastavio jačanje administrativnih kapaciteta.

Poslanik Željko Aprcović, postavio je niz pitanja uvažanim gostima, koja se odnose na njihovo mišljenje u vezi kvaliteta koordinacije tužilaštva i Uprave policije u pogledu otkrivanja nepoznatih učinilaca krivičnih djela, kao i broju sporazuma o priznanju krivice. S tim u vezi, upitao je da li se imovinska korist vraća na pravu adresu. Takođe, kada je riječ o finansijskim istragama, a imajući u vidu njihovu kompleksnost, zanimalo ga je da li postoje dovoljno kvalitetni vještaci. Na kraju, zamolio da goste da prokomentarišu blagi porast u broju maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

Veselin Vučković, državni tužilac u Vrhovnom državnom tužilaštvu, istakao je da je u 2018. godini otkriven 381 učinilac krivičnih djela, što ukazuje na odličnu saradnju i napredak operativno istražne zajedničke djelatnosti državnog tužilaštva i policije.

Ivica Stanković je, takođe, ukazao na izuzetnu saradnju službenika Uprave policije i državnog tužilaštva, koja je rezultirala lišenjem slobode brojnih pripadnika kriminalnih grupa i dodao da policija postupa po svim prijavama, bilo da se radi o poznatim ili nepoznatim učiniocima krivičnih djela. Kada je riječ o sporazumima o priznanju krivice, ukazao je da se kroz sprovođenje tog instituta smanjuju troškovi krivičnog postupka, kao i da se sam postupak se ubrzava, jer ne dolazi do klasičnog suđenja, međutim, istakao je da konačnu odluku donosi sud.

Veljko Rutović, specijalni tužilac, vezano za finansijske istrage, naveo je da je nastavljena aktivna primjena zakona u pogledu vođenja finansijskih istraga i sprovođenja mjera obezbjeđenja - zabrane raspolaganja i korišćenja nepokretnosti kao i privremenog oduzimanja pokretne imovine. U izvještajnoj godini pokrenute su finansijske istrage u sedam predmeta protiv 47 fizičkih i 10 pravnih lica, dok je iz ranijeg perioda prenijeto u rad u kalendarsku godinu 20 predmeta protiv 193 fizička i četiri pravna lica. Specijalni tužilac je, takođe, taksativno naveo koji je opseg i što sve obuhvataju zabrane raspolaganja i korišćenja nepokretnosti, kao i privremenog oduzimanja imovine. U svim sporazumima o priznanju krivice koje je zaključilo Specijalno državno tužilaštvo, nalazi se odredba koja nalaže da se vrati imovina koja je stečena kriminalnim aktivnostima, smatrajući da je najbolja preventiva oduzimanje onoga što je i bio motiv samih protivzakonitih aktivnosti. U 2018. godini, osim odredbe o povraćaju imovine, propisivane su i novčane kazne (ukupno 97.000€) i uplata u humanitarne svrhe (ukupno 165.500€). Takođe, dodao je da nije bilo zahtjeva za trajno oduzimanje imovine u izvještajnom periodu, ali iz ranijeg perioda postoje dva zahtjeva koja su povoljno okončana.

Poslanica Marija Maja Čatović, upitala je kakva je saradnja između tužilaštava u regionu u domenu zahtjeva za izručenje lica protiv kojih je pokrenut postupak.

Veljko Rutović je, u odgovoru na pitanje poslanice Čatović, istakao da su tužioci upućeni da sarađuju jedni sa drugima, kao i da je odlična saradnja sa drugim tužilaštvima. Kada je riječ o međunarodno pravnoj pomoći koja se odnosi na zamolnice, u izvještajnom periodu je formiran 151 predmet, dok međunarodna pomoć u smislu izručenja nije u nadležnosti državnog tužilaštva.

Poslanik Miloš Nikolić je upitao uvažene goste da li smatraju da je potrebno unaprijediti stanje u tužilaštvu kada su u pitanju materijalnih uslovi za rad, kao i da li postoji neki plan za rješavanje stambenih pitanja tužilaca, kao što je to urađeno u Sudstvu. Takođe, zatražio je mišljenje u pogledu postignutih rezultata od izmjena zakona do danas.

Veselin Vučković, u svojoj riječi, u odnosu na finansiranje budžeta koji se odnosi na opremanje prostorija Državnog tužilaštva, kazao je da su iz godine u godinu kroz koordiniranu aktivnost planiranja budžeta, detaljno razmatrani zahtjevi tužilaštva na sveobuhvatan, odgovoran i stručan način. To je, kako je naveo, za rezultat imalo povećanje budžetskih sredstava prema onome što je povećanje potreba Državnog tužilaštva, prije svega Osnovnog. S tim u vezi, ocijenio je da su opredijeljena budžetska sredstva realna, te da su u dobroj mjeri uvaženi zahtjevi tužilaštva. U odnosu na rješavanje stambenih pitanja, Vučković je kazao da Državno tužilaštvo nema, niti je skoro imalo u svom budžetu dio koji se odnosi na rješavanje stambenih potreba, posebno državnih službenika i namještenika. S tim u vezi, posebno je istakao problem koji se odnosi na prostorije tužilaštva u ulici Slobode u Podgorici, gdje je smješteno Više državno tužilaštvo, Vrhovno državno tužilaštvo, kao i Specijalno tužilaštvo. Bezbjednosni aspekt zaposlenih u navedenoj zgradi ne zadovoljava ni elementarne uslove, što itekako utiče na bezbjedno vođenje krivičnog postupka. Na kraju, Vučković je ukratko pomenuo plan

koji je predviđen kapitalnim budžetom za 2018. godinu, odnosno parcelu za koju je planirana izrada tehničke dokumentacije za novi objekat, u kojem bi bili smješteni Osnovno, Više tužilaštvo u Podgorici, kao i Vrhovno i Specijalno tužilaštvo, ali i Sekretarijat Tužilačkog savjeta.

Sonja Bošković, državna tužiteljka u Vrhovnom državnom tužilaštvu i zamjenica predsjednika Tužilačkog savjeta, nadovezujući se na raspravu koja se odnosi na uslove rada Državnog tužilaštva, podvukla je važnost tog pitanja, navodeći da su isti jako loši i neprimjereni nadležnostima i odgovornostima koje ima državno-tužilačka organizacija u Crnoj Gori.

Ivica Stanković, Vrhovni državni tužilac, u svojoj diskusiji, naveo je da je Državno tužilaštvo danas nekoliko koraka unaprijed u odnosu na prije par godina. Za ovaj period, kako je istakao, bilo je dovoljno formiranje Specijalnog državnog tužilaštva, Sekretarijata Tužilačkog savjeta, unaprjeđenje informaciono-komunikacionog sistema, kao i činjenica da je tužilaštvo od najzatvorenije postalo jedno od najotvorenijih institucija. Takođe je, prema riječima predsjednika Tužilačkog savjeta, unaprijeđena međunarodna saradnja, pokrenuti su brojni krivični postupci, koji su rezultirali i samim presudama, tako da, u tom pravcu, nosioci tužilačke organizacije mogu biti zadovoljni, ali i dodao da se time ne može zadovoljiti u potpunosti, te da uvijek treba raditi više i bolje. Pitanja koja se odnosi na smještajne kapacitete, kazao je Stanković, postala su suvišna, dodajući da bi pravu sliku uslova rada tužilačke organizacije, Odbor trebao da ima tako što bi posjetio navedene prostorije.

Veselin Vučković, je takođe odgovarajući na pitanje poslanika Nikolića, koje se tiče napretka rada Državnog tužilaštva u odnosu na nova zakonska rješenja, kazao da je tužilaštvo istim dobilo novi položaj i ulogu, između ostalog i zato što je preuzeta sudska nadležnost u prvoj fazi krivičnog postupka. Objedinjena je jedinstvena uloga državnih tužilaca u dvije faze postupka: jednoj predkrivičnoj i jednoj krivičnoj, dakle fazi izviđaja i operativnog rada. Naime, kako je naveo, sudska vlast je u velikoj mjeri rasterećena, dok su državni tužioci dobili sva ovlaštenja da istragu učine efikasnom i brzom. U odnosu na kvalitet, odnosno efikasnost i ekonomičnost postupka, Vučković je kazao da je taj aspekt zadovoljavajući kada je prethodna godina u pitanju, što znači da su postupci trajali kratko.

Poslanica Jovanka Laličić, u svojoj riječi, kazala je da je jako dobar metod da izvještaji kako Sudskog, tako i Tužilačkog savjeta, iz godine u godinu sadrže zaključke Odbora, te da se na taj način omogućava da može pratiti njihova realizacija, što i jeste jedna od uloga koju ima Parlament. Dalje je navela da je Izvještaj o radu tužilaštva za 2018. godinu kvalitetan i sveobuhvatan, iznoseći stav da nikad nije bilo teže raditi u državno-tužilačkoj organizaciji, imajući u vidu pritisak javnosti kojem je izložen rad tužioca. S tim u vezi, postavila je pitanje koliko je teško raditi u takvim otežanim uslovima, te koliko to može uticati na rezultate rada. Takođe, imajući u vidu činjenicu da je porastao maloljetnički kriminal, poslanicu je interesovalo zašto su presude sudova za teža krivična djela, kao što su protiv polne slobode, objuba i sl, blage, što kasnije vodi žalbama tužioca na iste.

Poslanik Andrija Nikolić, u svom izlaganju, kazao je da je ogroman teret odgovornosti koju imaju tužioci danas, posebno u pogledu usvajanja evropskih vrijednosti, odnosno podizanja nivoa vladavine prava i veće dostupnosti pravdi. S tim u vezi, potrebno je izdvojiti ulogu koju državno-tužilačka organizacija ima, kada je u pitanju postizanje gore pomenutih vrijednosti kojima Crna Gora teži. Osvrnuo se na reizbor Vrhovnog državnog tužioca, koji će biti krajem ove godine, te postavio pitanje da li postoji mehanizam u zakonu da, ukoliko se ne izabere zbog potrebne Ustavom propisane dvotrećinske većine, tužilaštvo nastavi nesmetano da radi do izbora novog VDT-a. Na kraju izlaganja, poslanik Nikolić je pozdravio insistiranje na unaprjeđenju kapaciteta u kojima radi državno-tužilačka organizacija, imajući u vidu značaj poslova kojima se ista bavi.

Poslanik Danijel Živković, uzevši učešće u raspravi, predstavnicima tužilaštva postavio je pitanje kako naći sredinu između potrebe javnosti da zna, i sa druge strane potrebu medijske zajednice da često sama presuđuje kada su u pitanju određeni krivični postupci. Poslanik Živković se posebno osvrnuo na institut sporazuma o priznanju krivice, postavivši pitanje da li je isti, kao i institut odloženog krivičnog gonjenja dali određene rezultate.

Predsjedavajući, **poslanik Željko Aprcović**, uputio je pitanje državnoj tužiteljki za vezu sa EUROJUST-om, koje se odnosilo na to kako navedena organizacija posmatra državno-tužilačku organizaciju u Crnoj Gori, odnosno njen napredak u radu.

Predsjednik Tužilačkog savjeta, **Ivica Stanković** je, odgovarajući na pitanje koje se odnosi na težinu rada u tužilaštvu, kazao da je ista sve više izražena, pogotovo otkad je koncipiran novi koncept tužilačke istrage. Dodao je da je borba protiv organizovanog kriminala izuzetno teška, navodeći da je to borba sa ljudima koji imaju veliku finansijsku moć i uticaj, ali i dodao da je to slučaj i u drugim zemljama. Kada je u pitanju transparentnost rada, odnosno odnos sa medijima, Stanković je kazao da nema pravne države bez slobodnih medija. Tu postoji, sa jedne strane, princip javnosti da zna, dok sa druge strane, tužilaštvo mora da vodi računa o interesima i integritetu istrage. Nadalje, prema riječima predsjednika Tužilačkog savjeta, u tom dijelu svakako su napravljene veliki iskoraci, imajući u vidu činjenicu da svako tužilaštvo ima portparole koji saopštavaju sve o preduzetim radnjama. Odgovarajući na pitanje poslanika Andrije Nikolića, a koje se ticalo mandata, odnosno reizbora Vrhovnog državnog tužioca, odgovorio je da u Zakonu o državnom tužilaštvu postoje mehanizmi za sprječavanje zastoja u radu, prilikom isteka mandata VDT-a. U pogledu instituta o sporazumu o priznanju krivice, kazao je da se radi o institutu iz anglosaksonskog prava, te da su benefiti njegove primjene, između ostalog, skraćivanje postupka, kao i smanjenje troškova istog. Sa druge strane, mora se voditi računa o pravednosti i pravičnosti postupka, kako ne bi došlo do oštećenja bilo koje strane u postupku. Podsjetio je da konačnu odluku o sporazumu o priznanju krivice donosi sud, koji cijeni sve okolnosti kao i kod klasičnog suđenja. Vrhovni državni tužilac mišljenja je da je navedeni institut ipak dao određene rezultate, kao i u slučaju instituta odloženog krivičnog gonjenja.

Veljko Rutović, specijalni tužilac i član Tužilačkog savjeta, odgovarajući na pitanje poslanika Danijela Živkovića, a nadovezujući se na dio koji se odnosi na sporazumu o priznanju krivice, kazao je da je od osnivanja Specijalnog državnog tužilaštva, po osnovu navedenog instituta, u 2016. godini oduzeto, odnosno vraćena imovinska korist u iznosu preko 29 miliona eura. U 2017. godini, taj broj iznosio je preko 6 miliona eura, pri čemu je potrebno istaći činjenicu da je u istoriji crnogorskog pravosuđa nijesu postojale odluke da se vraćala imovinska korist, koja je pribavljena krivičnim djelom. Dakle, zaključio je da su izricane kazne, ali da protivpravno pribavljena korist nije vraćena.

Jelena Đaletić, državna tužiteljka za vezu sa EUROJUST-om, u svom izlaganju, podsjetila je da je u 2018. godini nastavljena saradnja sa EUROJUST-om, navodeći da je ista ocijenjena pozitivno i od strane predsjednika Evropske komisije u radnom dokumentu za Poglavlje 23 i 24, koji je objavljen krajem prošle godine. Takođe, mogućnost državnih tužilaca Crne Gore da zajedno rade sa državnim tužiocima Evropske unije, kao i državnim tužiocima tužilaštava koji imaju potpisane sporazume sa EUROJUST-om je od izuzetnog značaja, ističući da je u složenim predmetima zaista neophodna neposrednija saradnja i komunikacija između nadležnih državnih tužilaca. Postoje pet privremenih mjerila koja se odnose na međunarodnu saradnju, a koja su predviđena Akcionim planom za Poglavlje 23 i 24, te tužilaštvo u saradnji sa nadležnim organima Crne Gore intenzivno radi na ispunjenju tih mjerila, dodajući da će uloga EUROJUST-a u tom procesu nastaviti da bude značajna. To se, kako je istakla Đaletić, posebno odnosi na aspekt novog Zakona o pravosudnoj saradnji u krivičnim stvarima sa državama članicama Evropske unije, koji će početi sa primjenom kada Crna Gora postane država članica te organizacije. Takođe, kazala je da je u toku priprema izmjena i dopuna Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, koji sadrži važan institut međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, a odnosi se na zajedničke istražne timove. Na kraju svog izlaganja, državna tužiteljka za vezu sa EUROJUST-om podsjetila je da je krajem 2018. godine Evropski savjet donio novu uredbu, kojom je EUROJUST postao agencija Evropske unije za pravosudnu saradnju u krivičnim stvarima, kojom je preciziran način saradnje te agencije sa trećim državama, ali i kancelarijom Evropskog javnog tužioca.

Veselin Vučković, državni tužilac u Vrhovnom državnom tužilaštvu, odgovarajući na pitanja poslanice Jovanke Laličić, a koje se odnosilo na kaznenu politiku, kazao je da je tačno da je u prošloj godini za 50 lica povećan broj predmeta optužbi prema maloljetnicima, ali to ne znači i porast kriminaliteta maloljetnih izvršilaca, već znači povećanje ukupnog angažovanja tužilačkog i drugog stručnog kadra i njihovih kapaciteta u radu na ovim predmetima. S tim u vezi, u tužilaštvu postoji posebna služba za maloljetnike, koja je popunjena adekvatnim kadrom za ovu oblast, dodajući da je njihova aktivnost sistematizovana organizaciono u Vrhovnom državnom tužilaštvu, sa ciljem da se upravo sa najvišeg nivoa rukovođenja Državnim tužilaštvom, obezbijedi koordiniran rad, praćenje i analiza rada Državnog tužilaštva u predmetima maloljetnika, naročito kroz činjenicu izmijenjenih nadležnosti i u pogledu krivičnih sankcija, odnosno mjera prema

maloljetnicima. U pogledu kaznene politike, jedino mjerilo kojim državni tužioci mogu da utiču na kaznenu politiku, kad su u pitanju djela prema maloljetnicima, jeste korišćenje žalbe kao sredstva u redovnom krivičnom postupku protiv sudskih odluka. U vezi sa pitanjem koje se odnosilo na transparentnost rada državnih tužilaštava, državni tužilac Vučković, istakao je da je javnost rada tužilaštva proklamovana kao jedna od četiri osnovna načela u organizacionom zakonu, uz ustavnost, zakonitost, nepristrasnost i samostalnost. Rad tužilaštva, kako je istakao, javan je u mjeri koje su propisane zakonom. Dakle, zaključio je Vučković, rad na transparentnosti, smatra se kontinuiranim zadatkom, koju svakako treba prilagođavati realnim potrebama. Na kraju, a nadovezujući se na pitanje oko sporazuma o priznanju krivice, tužilac je naveo da se neprekidno prati rad u predmetima oko navedenog instituta, radi ujednačavanja pristupa i prakse u svim predmetima, napominjući da se radi o predmetima koji se završavaju sudskom presudom nadležnog suda.

Na kraju, Vrhovni državni tužilac, **Ivica Stanković**, osvrćući se na prethodno pitanje oko izjavljivanja žalbi, kazao je da je potrebno postaviti pitanje mladim tužiocima, da li su tokom karijere, nekad izjavili žalbu i u korist okrivljenog, jer kako je istakao, tužilaštvo postupajući po principima jednakosti i zakonitosti može da izjavi žalbu i u korist okrivljenog, ukoliko smatra da je visoka kazna ili da krivična sankcija nije adekvatna.

Predsjednik Odbora, **poslanik Željko Aprcović**, zahvalio se predstavnicima tužilaštva, na predstavljanju sveobuhvatnog i kvalitetnog izvještaja o radu za 2018. godinu, iznoseći stav da je Državno tužilaštvo pokazalo izvjestan napredak u radu, koji je kompleksan, posebno misleći na rad Specijalnog državnog tužilaštva koji u prethodnoj godini ima povećan stepen, odnosno broj predmeta. Na kraju je naveo da se nada da će državno-tužilačka organizacija i u narednom periodu, nastaviti sa onim što jeste suština reforme cjelokupnog pravosuđa, odnosno zaštite slobode i svih prava crnogorskih građana. Kako je istakao, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu će, kao i do sada, povodom navedenog izvještaja predložiti Skupštini na usvajanje određene zaključke.

Sjednica je završena u 15 sati i 30 minuta.

Zapisnik sačinila:

Sekretarka Odbora
Slavica Mirković

Predsjednik Odbora
Željko Aprcović